

Till
Finansdepartementet
Kopia till
Spelinspektionen

23 oktober 2024

Snabba åtgärder mot olicensierat spel krävs

Spelbranschens Riksorganisation (Sper) representerar elva spelbolag; ATG, Betsson, Comeon, Folkspel, Kindred, Kombispiel, Miljonlotteriet, Svebico, Svenska Postkodlotteriet, Svenska Spel och Paf-koncernen samt två leverantörer till spelbranschen. Sper representerar större delen av den svenska licensierade spelmarknaden. Sper har därutöver tre samarbetspartners inom spelansvarsområdet.

Sper ser med stor oro på det omfattande olicensierade spelandet i Sverige. Statens ambition är och har varit att ta kontroll över spelmarknaden så att spelandet sker inom licenssystemet. Trots det ser vi att spelmarknaden brottas med allvarliga problem. Olicensierat spel, fem år efter omregleringen, underminerar inte bara kanaliseringmålet, utan utsätter också spelare för risker med osunt spelande.

Den nuvarande situationen med ett stort utflöde av spelare till den olicensierade och olagliga marknaden måste stoppas. Sper vill med denna skrivelse lyfta några åtgärder som enligt vår bedömning skulle bidra till att bromsa den negativa utvecklingen.

Styrelsen för Spelbranschens Riksorganisation

Hans Lord Skarplöth
ordförande

Anders Årbrandt
vice ordförande

Anna Johnson
ledamot

Mikael Lövgren
ledamot

Hans Sahlin
ledamot

Jonatan Hjort
suppleant

Patrick Hämquist
suppleant

Maria Wennerberg Sedigh
vd

Sammanfattning av Spers förslag till åtgärder för att stoppa spelbolag utan svensk spellicens att erbjuda spel i Sverige

1. **Ändra spellagens tillämpningsområde:** Enligt nuvarande lagstiftning anses onlinespel som inte riktas till den svenska marknaden inte tillhandahållna i Sverige. Sper föreslår att lydelsen i spellagen 1 kap. 2 § ändras med innebörden att ett onlinespel ska anses vara tillhandahållet i Sverige om en spelare som är bosatt eller stadigvarande vistas i Sverige kan delta i detta.
2. **Utred möjligheten att blockera webbplatser som erbjuder olicensierat spel:** För närvarande finns inget stöd i spellagen för att blockera webbplatser, men vi anser att det bör utredas om ett sådant stöd bör införas. Tidigare statliga utredningar har visat att majoriteten av EU-länderna har denna möjlighet.
3. **Ökade resurser till stödlinjen:** En spelare som stängt av sig i Spelpaus borde kontaktas inom 24 timmar och erbjudas stöd. Sper föreslår därför att Stödlinjen får ökade resurser för att kunna nå ut till spelpausade individer snabbt och effektivt för att bland annat motverka fortsatt spelande på olicensierade sajter.
4. **Ställ hårdare krav på snabbblån:** Regeringen har redan föreslagit förändringar i lagstiftningen för att reglera snabbblån, och Sper anser att dessa förslag bör genomföras snarast möjligt. Hårdare krav på snabbblån skulle också komplettera nyttan med Spelpaus genom att förhindra att personer efter en avstängning fortsätter att spela olicensierat med lånade pengar.
5. **Inför ett lånestopsregister:** Sper föreslår ett lånestopsregister för snabbblån, likt Spelpaus, för att man ska kunna stänga av sig från att ta lån. En möjlighet till lånestopp skulle också komplettera nyttan med Spelpaus genom att göra det svårare för personer att finansiera sitt spelande med snabbblån, till exempel efter en avstängning i Spelpaus så att man inte har möjlighet att fortsätta spela på olicensierat spel.

Utvecklingen av olicensierat spel efter omregleringen av spelmarknaden 2019

Den svenska spelmarknaden omreglerades den 1 januari 2019. Huvudsyftet med omregleringen var att återta statens kontroll över spelmarknaden och att stärka konsumentskyddet. Ambitionen var att uppnå en 90-procentig kanalisering, det vill säga minst 90 procent av allt spelande skulle ske hos de licensierade spelbolagen.

Men tyvärr är vi nu på väg åt samma håll som före omregleringen. Det olicensierade spelandet är ännu en gång en av branschens största utmaningar. Flera aktörer har gjort egna mätningar av kanalisering och år 2022 bestämde sig ATG för att utveckla ett webbtrafikanalysverktyg för att spåra svenska besök på olicensierade spelsidor.

Analysen, *se bilaga*, visar att svenskarnas trafik till olicensierade spelsidor från tiden för omregleringen, det vill säga första kvartalet 2019, till andra kvartalet 2024 har ökat dramatiskt. Och en allt lägre andel spelas hos de licensierade bolagen.

Att en stor del av spelandet, framför allt på onlinecasino, sker utanför den licensierade spelmarknaden är dåligt för branschen och regleringen i stort men framför allt för konsumenten. De som spelar olicensierat omfattas inte av det starka konsumentskydd som den licensierade marknaden omfattas av. Olicensierade sajter betalar ingen svensk spelskatt och står utanför statens kontroll och tillsyn, vilket innebär att de kan agera utan att följa omsorgsplikten och kraven på insättningsgränser eller hänvisa till möjligheten att stänga av sig på Spelpaus. De olicensierade bolagen följer inte heller de strikta svenska reglerna mot penningtvätt. De olicensierade spelsajterna utgör därför en närmast vattentät plats för kriminella.

Sverige behöver en spelreglering som aktivt kan stoppa spelbolag utan licens att erbjuda spel i Sverige. Sper har därför sett positivt på att Spelinspektionen har fått fler möjligheter att agera mot de olicensierade bolagen. Tyvärr har vi inte sett några större effekter av detta och det är tydligt att Spelinspektionen fortsatt saknar tillräckliga verktyg för att effektivt motverka det olicensierade spelandet. Trots statens ambition att ta kontroll över spelmarknaden ser vi att licensmarknaden brottas med allvarliga problem. Att olicensierat spel ökar fem år efter omregleringen underminerar inte bara kanaliseringmålet, utan utsätter också spelare för risker med osunt spelande. Den nuvarande situationen med ett stort utflöde av spelare till den olicensierade marknaden måste upphöra.

Förslag på åtgärder för att minska olicensierat spel

För att komma till rätta med det olicensierade spelandet krävs kraftfullare lagstiftning och skyndsamma åtgärder. Sper vill lyfta följande åtgärder som enligt vår bedömning skulle bidra till att bromsa den negativa utvecklingen.

1. Ändra spellagens tillämpningsområde

Enligt nuvarande lagstiftning anses onlinespel som inte *riktas till* den svenska marknaden inte tillhandahållna i Sverige. Av tillämpningsområdet i 1 kap. 2 § spellagen följer ett krav på att spelverksamhet som sker online ska ha licens i Sverige enbart om det *riktas mot* Sverige. Därigenom uppstår en "grå zon" eftersom det har visat sig svårt för Spelinspektionen att med det nuvarande regelverket avgöra huruvida olicensierade bolag riktar sig till Sverige eller inte. Detta är ett stort problem i tillämpningen av regleringen, eftersom det ofta är svårt för Spelinspektionen att bevisa att ett olicensierat spelbolag *riktar* sin verksamhet mot Sverige och därmed agerar olagligt. Det är också en orimlig bevisbörda som åläggs myndigheten.

Sper föreslår att lydelsen i spellagen 1 kap. 2 § ändras med innebörden att ett onlinespel ska anses vara tillhandahållet i Sverige om en spelare som är bosatt eller stadigvarande vistas i Sverige kan delta i detta. Då blir det också tydligare för olicensierade spelbolag vilka regler som gäller i Sverige och för betaltjänstleverantörer vilka spelbolag de kan förmedla pengar till utan att bryta mot den svenska spelregleringen.

2. Utred möjligheten att blockera webbplatser som erbjuder olicensierat spel

För närvarande finns inget stöd i spellagen för att blockera olicensierade webbplatser som riktar spel mot Sverige. Sper anser att det bör tillsättas en utredning som ser över huruvida ett sådant stöd bör införas i spellagen. Tidigare utredningar har visat att majoriteten av EU-länderna har denna möjlighet. Den danska Spillemyndigheten har möjlighet att använda sig av IP-blockeringar och också Norge har infört liknande åtgärder. Möjligheten till blockering av olicensierade spelbolag finns även med i det finska förslaget till nytt regelverk.

Sper föreslår att möjligheten att blockera webbplatser som erbjuder olicensierat spel ska utredas. Även om det finns farhågor med att dessa blockeringar kan kringgå, utgör de ett viktigt verktyg bland flera för att göra den olicensierade marknaden mindre attraktiv.

3. Ökade resurser till stödlinjen

Sper har länge drivit frågan om att en spelare som stängt av sig i Spelpaus ska kontaktas inom 24 timmar och erbjudas stöd. Så som Spelpaus fungerar idag stänger en spelare av sig från spel och blir inte kontaktad av någon stödorganisation eller liknande. Tyvärr söker avstängda i Spelpaus sällan själva hjälp. Ett fönster av mottaglighet öppnas dock när en person stänger av sig i Spelpaus, vilket gör det till ett idealiskt tillfälle att erbjuda råd och stöd. Erfarenheter från spelberoendeföreningar visar också att många som stänger av sig i Spelpaus ändå fortsätter spela på bland annat olicensierade sidor.

Sper föreslår att Stödlinjen får ökade resurser för att snabbt och effektivt kunna nå ut till spelpausade individer för att erbjuda stöd och därmed motverka fortsatt spelande på bland annat olicensierade sajter.

4. Ställ hårdare krav på snabblån

En stor utmaning för personer med spelproblem är den enkla tillgången till snabblån, som ofta erbjuds utan grundlig kreditprövning vilket kan förvärra den ekonomiska konsekvensen av spelande. Finansdepartementet har föreslagit att det ska krävas tillstånd att driva bank- och finansieringsrörelse för att få lämna eller förmedla lån till konsumenter. Utöver detta har regeringen föreslagit ett åtgärds paket för att motverka överskuldssättning vilket omfattar utökad reglering avseende ränte- och kostnadstak och möjligheten att förlänga löptiden för en kredit samt reglering av information i samband med marknadsföring.

Sper delar regeringens oro för överskuldssättning inte minst för såbara grupper som personer med spelproblem. Hårdare krav på snabblån skulle också komplettera nyttan med Spelpaus genom att förhindra att personer efter en avstängning fortsätter att spela olicensierat med lånade pengar. Förslagen bör därför genomföras så snart som möjligt.

5. Inför ett lånestopsregister

Snabb lån är ett problem som ökar i Sverige. Ingen ska spela för mer än vad den egna plånboken tillåter och ingen ska låna till sitt spelande men lättillgängligheten i dag gör det enkelt att fatta impulsiva beslut. Möjligheten att stänga av sig i ett lånestopsregister skulle innebära att man inte längre kan ta ett snabb lån eller bli kontaktad av bolag som vill erbjuda det. En motsvarande funktion, Spelpaus.se, infördes för spelbranschen i samband med omregleringen av spelmarknaden. I Spelpaus kan man självmant spärra sig från såväl spelreklam som tillgång till onlinespel hos alla bolag som har licens för den typen av spel i Sverige. En möjlighet till lånestopp skulle också komplettera nyttan med Spelpaus genom att göra det svårare för personer, inte minst de som stängt av sig i Spelpaus, att finansiera sitt spelande på till exempel olicensierade sajter med snabb lån.

Sper föreslår mot denna bakgrund att ett avstängningsregister för snabb lån, likt Spelpaus, ska införas.

Bilaga: Kanalisering - Svensk trafik till olicensierade spelsidor. Källa: ATG

Estimerad kanalisering per kvartal Q1 2019-Q2 2024	TOTALT (Casino och Sport)			CASINO			SPORT		
	Högt estimat	Lågt estimat	Medel estimat	Högt estimat	Lågt estimat	Medel estimat	Högt estimat	Lågt estimat	Medel estimat
Kv.1 2019	99%	97%	98%	97%	95%	96%	99%	98%	99%
Kv.2 2019	98%	95%	96%	96%	92%	94%	98%	97%	98%
Kv.3 2019	98%	95%	96%	96%	92%	94%	99%	97%	98%
Kv.4 2019	98%	96%	97%	97%	93%	95%	99%	98%	98%
Kv.1 2020	98%	95%	97%	96%	92%	94%	99%	97%	98%
Kv.2 2020	97%	95%	96%	95%	91%	93%	98%	96%	97%
Kv.3 2020	97%	95%	96%	95%	90%	92%	99%	97%	98%
Kv.4 2020	96%	92%	94%	92%	84%	88%	98%	96%	97%
Kv.1 2021	96%	92%	94%	92%	85%	88%	98%	96%	97%
Kv.2 2021	93%	87%	90%	88%	78%	82%	96%	93%	95%
Kv.3 2021	92%	85%	89%	86%	76%	81%	95%	91%	93%
Kv.4 2021	90%	82%	86%	84%	72%	77%	94%	89%	91%
Kv.1 2022	88%	79%	83%	81%	69%	75%	93%	87%	90%
Kv.2 2022	88%	78%	83%	81%	68%	74%	92%	85%	88%
Kv.3 2022	87%	77%	82%	80%	67%	73%	92%	85%	88%
Kv.4 2022	85%	73%	78%	76%	62%	68%	90%	82%	86%
Kv.1 2023	83%	71%	76%	75%	60%	66%	90%	81%	85%
Kv.2 2023	82%	70%	76%	74%	59%	65%	88%	78%	83%
Kv.3 2023	82%	70%	76%	74%	59%	66%	88%	78%	82%
Kv.4 2023	82%	69%	75%	73%	58%	65%	88%	79%	83%
Kv.1 2024	81%	69%	74%	73%	58%	64%	87%	78%	82%
Kv.2 2024	83%	71%	77%	76%	61%	68%	89%	80%	84%